

В.о. декана біолого-екологічного
факультету Шарамок Т.С.
студентки групи БЛ-25м-1
Кочеткової Дар'ї Дмитрівни
Контактний телефон +380666386571

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання визнання результатів неформального навчання, набутих мною під час роботи над збором і опрацюванням експериментальних даних, підготовки доповіді на конференції та публікації статті за результатами досліджень у збірнику міжнародної наукової конференції:

Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова. Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ. **Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Наукові читання Івана Косенка:** матеріали VIII міжнародної наукової конференції, присвяченої 170-річчю від дня народження Миколи Феофановича Кащенко (м. Умань, 22–25 червня 2025 року) [Редкол.: В. М. Грабовий (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2025. С. 282-287.

Претендую на зарахування окремих видів навчальної роботи за освітнім компонентом – ОК 2.7 «Проектування та реконструкція об'єктів ландшафтної архітектури» 2 семестр, 1 рік навчання.

Навчаюся за спеціальністю Е1 Біологія та біохімія

Освітня програма «Біосистеми та ландшафтний дизайн»

До заяви додаю декларацію про попереднє навчання, скріни доповіді на конференції, копію публікації та сертифікат учасника конференції.

26 вересня 2025 року

Дар'я КОЧЕТКОВА

Декларація про попереднє навчання

Кочеткової Дар'ї Дмитрівни

Спеціальність Е1 Біологія та біохімія

Освітня програма «Біосистеми та ландшафтний дизайн»

1. Під час неформального навчання (роботи над збором і опрацюванням експериментальних даних, доповіді на конференції та публікації статті за результатами досліджень у збірнику міжнародної наукової конференції: *Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова*. Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ. **Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Наукові читання Івана Косенка**: матеріали VIII міжнародної наукової конференції, присвяченої 170-річчю від дня народження Миколи Феофановича Кащенко (м. Умань, 22–25 червня 2025 року) [Редкол.: В. М. Грабовий (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2025. С. 282-287) засвоєно і реалізовано на практиці методичні підходи до проєктування об'єктів озеленення.

2. Суб'єктом неформального навчання є Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, а саме кафедра фізіології та інтродукції рослин та Ботанічний сад ДНУ.

3. Студентка Кочеткова Дар'я особисто брала участь у передпроектній оцінці стану об'єкта реконструкції озеленення – сектору ботанічного саду ДНУ, запропонувала концепцію та ідейний зміст проєкту озеленення. Здійснено архітектурно-ландшафтне обґрунтування проєктних рішень, на основі принципів теорії композиції та садово-паркового мистецтва. Проведено зйомку існуючого стану ділянки, оцінку стану насаджень та розроблено графічні матеріали з оцінки існуючої ситуації. Розроблено загальне креслення дендропроєкту та окремих композиційних рішень на ділянці реконструкції. Кочеткова Дар'я провела добір асортименту декоративних рослин за проєктом, використовуючи знання з різноманіття природної та інтродукованої флори та принципи їх застосування у практиці ландшафтного проєктування. Розроблені студенткою графічні матеріали проєкту – схеми, опорні плани, генплан та розбивочні креслення у відповідності до технологічних вимог ландшафтного проєктування, з використанням сучасних цифрових технологій і програм комп'ютерної візуалізації проєктів ландшафтного дизайну.

4. Додається копія публікації статті, скрини доповіді на конференції та сертифікат учасника конференції.

Висновок комісії з ідентифікації результатів неформального навчання

Спеціальність 091 Біологія та біохімія

Освітня програма «Біосистеми та ландшафтний дизайн»

На підставі інформації, що міститься у декларації про попереднє навчання та документах, наданих студенткою Кочетковою Дар'єю Дмитрівною (сертифікат учасника конференції, доповідь на конференції та копія статті: *Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова*. Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ. Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Наукові читання Івана Косенка: матеріали VIII міжнародної наукової конференції, присвяченої 170-річчю від дня народження Миколи Феофановича Кашенка (м. Умань, 22–25 червня 2025 року) [Редкол.: В. М. Грабовий (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2025. С. 282-287), було проведене співставлення та аналіз за змістом та рівнем складності результатів неформального навчання здобувачки з результатами навчання, передбаченими освітньою програмою «Біосистеми та ландшафтний дизайн» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

За результатами ідентифікації комісією прийняте рішення про відповідність задекларованих результатів неформального навчання Кочеткової Д.Д. результатам навчання, передбаченим обов'язковою складовою ОК 2.7 «Проектування та озеленення об'єктів ландшафтної архітектури», 2 семестр, 1 рік навчання, а саме:

ПР10. Представляти результати наукової роботи письмово (у вигляді звіту, наукових публікацій тощо) та усно (у формі доповідей та захисту звіту) з використанням сучасних технологій, аргументувати свою позицію в науковій дискусії.

ПР12. Використовувати інноваційні підходи для розв'язання складних задач біології за невизначених умов і вимог.

ПР14. Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.

ПР16. Критично осмислювати теорії, принципи, методи з різних галузей біології для вирішення практичних задач і проблем.

ПР17. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи ландшафтного проектування на основі збору, аналізу та обробки даних, з урахуванням особливостей біотичних компонентів об'єктів ландшафтного дизайну.

Комісія вважає можливим зарахування окремих видів навчальної роботи за освітнім компонентом ОК 2.7 «Проектування та озеленення об'єктів ландшафтної архітектури», для чого рекомендовано подальше оцінювання результатів навчання проф. Зайцевою І.О., науково-педагогічним працівником, який викладає зазначений ОК.

29 вересня 2025 року

Заступник декана біолого-екологічного факультету, доц.

Ірина КОФАН

Завідувач кафедри фізіології та інтродукції рослин, проф.

Юрій ЛИХОЛАТ

В.о. завідувача кафедри біорізноманіття та екології, проф.

Ольга КУНАХ

**Висновок науково-педагогічного працівника щодо оцінювання
результатів неформального навчання,
отриманих Кочетковою Дар'єю Дмитрівною**

Спеціальність E1 Біологія та біохімія

Освітня програма «Біосистеми та ландшафтний дизайн»

На основі аналізу робочої програми обов'язкової складової ОК 2.7 «Проектування та озеленення об'єктів ландшафтної архітектури», документів, наданих студенткою Кочетковою Д.Д. (сертифікат учасника конференції, скріни доповіді на конференції, копія статті: *Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова. Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ. Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Наукові читання Івана Косенка: матеріали VIII міжнародної наукової конференції, присвяченої 170-річчю від дня народження Миколи Феофановича Кашенка (м. Умань, 22–25 червня 2025 року) [Редкол.: В. М. Грабовий (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2025. С. 282–287), висновку комісії з ідентифікації результатів неформального навчання, а також результатів співбесіди зі здобувачкою мною було проведено оцінювання результатів неформального навчання. Вважаю можливим зарахувати окрему частину освітнього компоненту, а саме практичне заняття та самостійну роботу у вигляді тексту статті з максимальною оцінкою 15 балів (1 кредит ECTS, на основі сертифікату учасника конференції).*

30 вересня 2025 року

НПШ:

Професор кафедри фізіології
та інтродукції рослин,
д-р біол. наук, проф.

Ірина ЗАЙЦЕВА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ
РАДА БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «СОФІЇВКА»
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ ІМ. М.І. ВАВИЛОВА

European Route of
Historic Gardens
Itinerario Europeo dei Giardini Storici
Itinerario Europeo de Jardines Históricos
Itinéraire Européen des Jardins Historiques

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

СЕРТИФІКАТ

ПІДТВЕРДЖУЄ, ЩО

Кочеткова Дар'я Дмитрівна

22–25 червня 2025 року взяла участь у VIII міжнародній науковій конференції

«НАУКОВІ ЧИТАННЯ ІВАНА КОСЕНКА: ЕТНОБОТАНІЧНІ ТРАДИЦІЇ В АГРОНОМІЇ, ФАРМАЦІЇ ТА САДОВОМУ ДИЗАЙНІ», присвяченій 170-річчю від дня

народження Миколи Феофановича Кащенко

Тривалість: 30 (тридцять) годин

Голова Організаційного комітету конференції
В.о. директора Національного дендрологічного парку
«Софіївка» НАН України, к.б.н., с.н.с.

Володимир ГРАБОВИЙ

European Route of
Historic Gardens

Itinerario Europeo dei Giardini Storici
Itinerario Europeo de Jardines Históricos
Itinéraire Européen des Jardins Historiques

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

LE VIE DI
LEONARDO
DA VINCI

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ЕТНОБОТАНІЧНІ ТРАДИЦІЇ В АГРОНОМІЇ, ФАРМАЦІЇ ТА САДОВОМУ ДИЗАЙНІ

Матеріали VIII міжнародної наукової конференції,
присвяченої 170-річчю від дня народження
Миколи Феофановича Кащенко

(22–25 червня 2025 року)

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ
РАДА БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ДЕНДРОПАРКІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «СОФІЇВКА»
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЕНЕТИКІВ І СЕЛЕКЦІОНЕРІВ
ІМ. М. І. ВАВИЛОВА**

**ЕТНОБОТАНІЧНІ ТРАДИЦІЇ В АГРОНОМІЇ, ФАРМАЦІЇ ТА
САДОВОМУ ДИЗАЙНІ: НАУКОВІ ЧИТАННЯ
ІВАНА КОСЕНКА**

*Матеріали VIII міжнародної наукової конференції,
присвяченої 170-річчю від дня народження
Миколи Феофановича Кашенка*

(22–25 червня 2025 року)

**Умань
Видавець «Сочінський М. М.»
2025**

УДК 394.268.8:58.006:581.6

Е-913

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного дендрологічного парку «Софіївка»
НАН України протокол № 5 від 19.05.2025 р.*

Редакційна колегія:

Володимир Грабовий — кандидат біол. наук, с.н.с., Умань (голова);
Віктор Кунах — доктор біол. наук, професор, член-кор. НАН України, Київ
(співголова);
Валентин Поліщук — доктор с.-г. наук, професор, член-кор. НААН України,
Умань (співголова);
Любов Іщук — доктор біол. наук, професор, Умань (заступник голови);
Світлана Клименко — доктор біол. наук, професор, член-кор. НАН України, Київ;
Віктор Мельник — доктор біол. наук, професор, Київ;
Нарцис Піорецький — доктор мистецтвознавства, професор, Болестрашице, Польща;
Рачід Руабхі — доктор біол. наук, професор, Алжир;
В'ячеслав Січкара — доктор біол. наук, професор, Одеса;
Микола Томенко — доктор політичних наук, професор, Київ;
Михайло Федорчук — доктор с.-г. наук, професор, Миколаїв;
Анатолій Яценко — доктор с.-г. наук, професор, Умань;
Інна Діденко — кандидат біол. наук, Умань;
Григорій Музика — кандидат біол. наук, с.н.с., Умань;
Анатолій Опалко — кандидат с.-г. наук, професор, Умань;
Ольга Опалко — кандидат с.-г. наук, доцент, Умань;
Іон Рошка — кандидат біол. наук, Кишинів, Молдова;
Надія Цибровська — кандидат біол. наук, Умань;
Тетяна Швець — кандидат біол. наук, Умань

Е-913

Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні: Наукові читання Івана Косенка: матеріали VIII міжнародної наукової конференції, присвяченої 170-річчю від дня народження Миколи Феофановича Кащенко (м. Умань, 22–25 червня 2025 року) [Редкол.: В. М. Грабовий (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2025. 335 с.

ISBN 978-966-304-573-3

Висвітлено результати досліджень науковців Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України, Уманського національного університету та Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова, а також інших наукових установ та вищих закладів освіти України та зарубіжжя.

УДК 394.268.8:58.006:581.6

Матеріали конференції друкуються у авторській редакції, мовою оригіналу. Відповідальність за фактичні помилки, достовірність і точність інформації, автентичність цитат, плагіат, правильність фактів та посилань несуть автори

ISBN 978-966-304-573-3

© Національний дендрологічний парк
«Софіївка» НАН України, 2025

Висновки. На підставі відомих фактів, у тому числі й висвітлених в українських фольклорних джерелах, та перевірених науковим практично-експериментальним шляхом закономірностей взаємовпливу рослин, вченими виявлено та складено групи сумісних та несумісних рослин, стосовно висадження їх у спільні посадки. Врахування цих знань є важливою та необхідною умовою при підборі асортименту рослин та їх взаєморозташуванні на городніх ділянках, в межах саду або у квіткових композиціях чи групах декоративних рослин при озелененні населених місць різного призначення.

Незважаючи на значні обсяги інформації щодо сумісності рослин варто зазначити, що більша частина цих відомостей стосується городніх та плодкових рослин у той час як сумісність декоративних рослин вивчена не достатньо і потребує подальшої деталізації.

Література

- Біологічне рослинництво: навч. посіб.* (1996). Київ: Вища школа. 239 с.
- Герасько, Т. В. (2013). *Еколого-біологічне (органічне) рослинництво: навч. посіб.* Мелітополь: Люкс. 124 с.
- Екологічне рослинництво: навч. посіб.* (2024). Харків: ДБТУ. 177 с.
- Лагутенко, О. Т. (2012). *Агроекологія: навч. вид.* Київ. 206 с.
- Лихочвор, В. В. (2004). *Біологічне рослинництво: навч. посіб.* Львів: НВФ «Українські технології». 312 с.
- Проект «Перлини української народної творчості». URL: <https://folklore.com.ua/pryslivia-ta-prykazky/khliborobstvo-sadivnytstvo-roslyny/> (2022–2024).
- Скуратівська Ярина. (2023). *Що ми знаємо про український сад: екскурс в історію.* URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/02/20/252930/> (Retrieved 20.02.2023).
- Сумісність рослин* (2020). URL: <https://www.pro-of.com.ua/sumisnist-roslin/> (Retrieved 27.04.2020).

Conceptual model for creating an exposition area with ethnobotanical motifs in the DNU Botanical Garden

Iryna O. Zaitseva, Daria D. Kochetkova

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine, 49045

e-mail: irinza.ldfr@gmail.com

Abstract.

The theoretical foundations of creating thematic ethnobotanical expositions in botanical gardens are considered. It is determined that the interpretation of the landscape-spatial image of the garden as a cultural environment combines the national idea and the subject elements of the landscape into a single integral structure. A pre-design analysis of the entrance area in the botanical garden of the Oles Honchar Dnipro National University was carried out, and a conceptual model of a

three-dimensional composition with ethnobotanical motifs was proposed, which are organically incorporated into the overall structure of the site reconstruction project. The design solutions are based on the principle of “naturalness” in recreating the image of the Ukrainian steppe as an environment in which national ethno-cultural traditions were formed, the selection of species of natural flora, symbolism of landscape elements, methods and means of forming the composition and patterns of its perception.

Key words: *ethno-cultural traditions, plant symbolism, natural flora, steppe landscapes, landscape composition.*

Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ

Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна, 49045, e-mail: irinza.ldfr@gmail.com

Анотація.

Розглянуто теоретичні основи створення тематичних етноботанічних експозицій у ботанічних садах. Визначено, що інтерпретація ландшафтно-просторового образу саду як культурного середовища поєднує національну ідею та предметні елементи ландшафту в єдину цілісну структуру. Проведено передпроектний аналіз ділянки вхідної зони в ботанічному саду Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара, і запропоновано концептуальну модель об'ємно-просторової композиції з етноботанічними мотивами, які органічно включені в загальну структуру проекту реконструкції ділянки. Проектні рішення базуються на дотриманні принципу «природності» у відтворенні образу українського степу як середовища, в якому формувалися національні етнокультурні традиції, підборі видів природної флори, символіки елементів ландшафту, прийомів і засобів формування композиції та закономірностей її сприйняття.

Ключові слова: *етнокультурні традиції, символіка рослин, природна флора, степові ландшафти, ландшафтна композиція.*

Вступ. Велике різноманіття колекційних фондів ботанічних садів і дендропарків дає можливість формувати різні за тематичним змістом експозиції, які можуть бути спрямовані на демонстрування таксономічних систем рослинного світу, флористичних, фітоценотичних принципів, екології та фітогеографії, созології, декоративних, лікарських та корисних властивостей рослин, досягнень селекції в декоративному садівництві та квітництві. На теперішній час невід'ємними складовими експозиційної зони є ландшафтні композиції, що відтворюють певні природні ценози, - водні та прибережні, кам'яністі, фітоценози окремих природних зон, використовуючи для їх формування весь арсенал прийомів садово-паркового мистецтва у сполученні із

науковими підходами до підбору видового складу рослин, у відповідності до їх біоекологічних властивостей, особливостей росту і розвитку. Такі експозиції не тільки дають уявлення про багатство рослинного світу з точки зору ботанічної науки, але й демонструють емоційно-естетичні аспекти сприйняття рослинних угруповань як зразків ландшафтного мистецтва.

Серед тематичних експозицій особливе місце посідають етнокультурні, або етноботанічні композиції, які несуть додаткове змістове навантаження, що відбиває культурологічну семантику архітектурно-художніх принципів та елементів композиції (Романова, 2018). Головним завданням формування таких композицій є точно вивіреним підбір усіх елементів в національній стилістиці — природних рослинних, водних, елементів рельєфу, малих архітектурних форм. Домінуюче значення тут мають саме рослини та їх символіка.

Використання рослин природної флори часто стає провідним принципом створення етноботанічних експозицій у ботанічних садах. Зокрема, такий принцип побудови етноботанічних експозицій реалізовано у ботанічному саду Кордови (Іспанія). У Національному ботанічному саду імені М. М. Гришка створена етноботанічна експозиційна ділянка «Український сад», в композиції якої «звучать» мотиви творів відомих українських поетів і письменників, а також етноботанічні ділянки, присвячені відтворенню національних особливостей і типових ландшафтів країн Далекого Сходу (Тимошенко та ін., 2011).

Етноботанічні експозиції покликані відновити національні традиції і методи організації простору малого саду (Фундаментальні та прикладні аспекти..., 2022). З іншого боку, повернення до традицій повинно узгоджуватися з новими прогресивними тенденціями, технологіями, стилістичними підходами. В практичній площині ландшафтного дизайну етноботанічні мотиви можуть органічно включатися в стилістику сучасного саду, що було предметом дослідження в даній роботі.

Матеріали і методи. Проектні рішення розроблені для ділянки вхідної зони території ботанічного саду Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Ділянка має правильну геометричну форму витягнутого прямокутника із заокругленими кутами довжиною, що дорівнює довжині адміністративної будівлі ботанічного саду, з відношенням довгої і короткої сторін 4:1. Аналіз існуючої ситуації показав необхідність оновлення (реконструкції) насаджень, які складаються з декількох старовікових екземплярів берез і двох ялин *Picea pungens* Engelm. Екземпляри у незадовільному стані рекомендовані до видалення. Серед існуючих насаджень дендрологічну цінність представляє *Betula pubescens* Ehrh. Об'ємно-просторова композиція насаджень розділяється на дві крайові деревні групи, між якими знаходиться відкритий простір з газонним покриттям. Зважаючи на функціональне значення ділянки, яка репрезентує ботанічний сад як осередок фітоторізноманіття, що має природоохоронний статус загальнодержавного значення, доцільно створити композицію, яка акцентує увагу на різних аспектах різноманіття рослин природної і культурної флори.

Результати та обговорення. При розробці проектних рішень залучено ідею посезонного набуття декоративності як демонстрації багатогранності краси природи, безмежної можливості її естетичної реалізації, і потенціалу біорізноманіття в умовах Степового Придніпров'я. Концепція ґрунтується на контрастах суміщення стильових напрямків, об'ємних і площинних форм, динаміки рослинних елементів і статичності кам'яних включень, колористичних альтернатив, «диких» і «культурних» форм рослин, що набувають асоціацій з формами зв'язку людини з природою — її генетично-селекційним перетворенням, і з іншого боку — збереженням природних форм, що відповідає основним завданням ботанічного саду як установи.

В основі композиційного рішення — дотримання принципу напівзакритого простору при побудові насаджень задля підкреслення структурної ролі об'єкту реконструкції, що втілює перехід від ботанічного саду — зеленої оази в промисловому місті, до зеленої зони міської інфраструктури. Композиція проекту побудована на поглибленому контрасті культурної флори і дикого степу, що відображає вплив людини на природну флору та реалізує варіацію естетичного потенціалу біорізноманіття.

Конструкція композиції — це проста централізована модель компартиментного партеру, що є характерною рисою регулярного саду в історичній ретроспективі і стилістично виправдана формою обрисів та функціональним призначенням ділянки. Проект передбачає поєднання двох основних структурних елементів, контрастних за ідейним задумом та формою його реалізації (рис. 1) — композицій «степу» вільної структури (А), між якими в центрі знаходиться більш структурована композиція (В) «сад в степу», що разом складає ілюстрацію процесу творення біорізноманіття в умовах ботанічного саду.

Через взаємне розміщення елементів «центральна композиція» і «степ» створено ландшафтний сюжет в мініатюрі — сад посеред степу, що власне є відображенням фактичного статусу ботанічного саду ДНУ в зоні Степового Придніпров'я. Обидва елементи концептуально цілісні і насичені, але за рахунок презентації «степу» як середовища, в якому знаходиться «центральна композиція» між ними встановлено чітку ієрархію.

Звернення до ідеї відтворення ключових рис Степу — природного ландшафту, на тлі якого розгорталася історія козацтва у Степовому Подніпров'ї і формувалася культура наших предків, є одним із аспектів реалізації принципів етноботанічної концепції у ландшафтній організації експозицій рослин в ботанічних садах.

«Степ» є вихідною точкою сюжету композиції. Цей елемент демонструє різноманіття аборигенної, «дикої» флори, яке потребує збереження, зокрема рідкісних і зникаючих видів. В межах партеру реалізовано *імітацію степової цілини*, що сприймається як частина більшого простору. Поєднання і розташування рослин ґрунтується на закономірностях структури регіональної для Придніпров'я варіації різнотравно-типчакково-ковилового степу. Композиція складається з декількох шарів, які при накладанні організують текстурну

плямистість еталонного степу. Це дозволяє органічно комбінувати складові флористичного різноманіття в обмеженому просторі партеру.

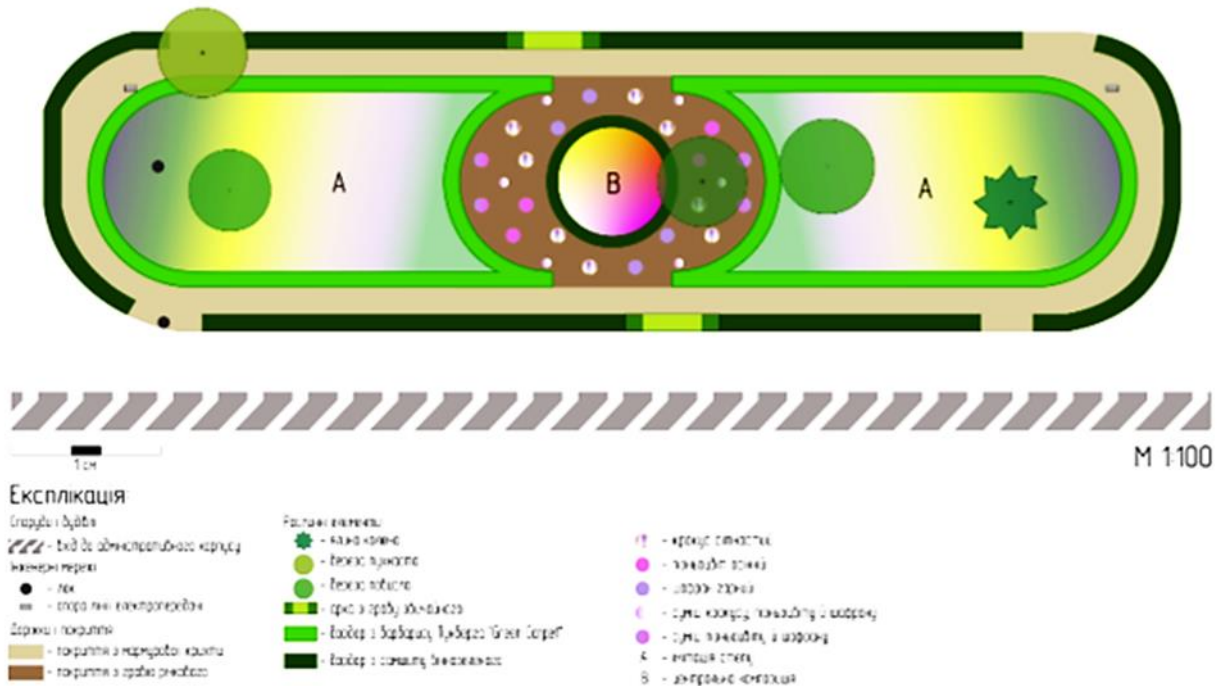

Рис. 1. Схема просторової організації ландшафтної композиції ділянки вхідної зони у ботанічний сад ДНУ

Для фону використано типове для умов Степового Придніпров'я поєднання ячменю гривастого *Hordeum jubatum* L. з поодинокими екземплярами астрагалу шерстистоквіткового *Astragalus dasyanthus* Pall. Ячмінь якнайкраще характеризує ґрунтово-кліматичну специфіку степових ценозів, хоча не належить до автохтонних видів. Зазначений вид астрагалу – червонокнижний, належить до категорії «зникаючі» на регіональному світовому рівні. Контраст між рухливими шорохуватими колосками ячменю та сіро-зеленими кущиками астрагалу створює враження цілісного травостою.

Текстурне різноманіття доповнюють об'ємні масиви степового ендему – кермечника татарського *Goniolimon tataricum* ((L.) Boiss. з компактними групами полину Шмідта *Artemisia schmidtiana* 'Silver Mound'. В цьому випадку поширений в культурі сортовий полин є альтернативою «дикого степового» виду — полину австрійського *A. austriaca* Jacq.

Вертикалі лінійних посадок східно-понтичного ендему шавлії дібрової *Salvia nemorosa* L. і акцентні екземпляри ефедри двокосої *Ephedra distachya* L. створюють графічний ефект, що врівноважує м'яку текстурну динаміку різнотрав'я. Щільні колоски шавлії доповнюють «рухомий серпанок» ячменю і контрастують з повітряним поєднанням кермечника і полину. Ефедра — унікальна для степу голонасінна рослина, автентичний елемент степового фітоценозу.

Розсіяні куртини червонокнижних видів півників маленьких *Iris taurica* L. і шафрана сітчастого *Crocus reticulatus* Steven ex Adams зібрано в структурні масиви. Вони створюють короткочасний, але виразний сезонний акцент, імітуючи масове квітування степу навесні. Після квітування залишається мечоподібне листя ірисів, яке поступово «розчиняється» у травостої. Це підкреслює сезонну динаміку степового пейзажу, і відображає специфіку екологічних процесів у фітоценозі.

«Центральна композиція» презентує результат планомірної роботи над колекціями рослин — біорізноманіття та його естетичний потенціал. Це фокусна точка композиції проекту і кульмінація сюжетної мініатюри «сад посеред степу». В колі самшиту реалізовано витончену радіальну композицію з використанням місцевих видів і штучних декоративних форм, що пропонує варіант гармонічної інтеграції культури в «дику» флору. Така побудова підкреслює різне походження рослинного матеріалу, який використовується в зеленому будівництві і ландшафтному дизайні.

Каркас «центральної композиції» побудований на *імітації скельних виходів у степу*. Мигдаль степовий *Amygdalus nana* L., що утворює формації в різнотравно-типчакowo-ковиловому степу, використано як фокусну точку в радіальній структурі. Брили граніту піщаного відтінку пропорційно втілюють скелі, що окреслює фокусну точку. Вибір геологічної породи обумовлено її стійкістю до ерозії та нейтральним впливом на склад ґрунту; кольорове рішення є асоціацією на осадові піщані породи, характерні для степового ландшафту. Характерною складовою травостою Степового Придніпров'я є «типчак» — дика форма костриці валійської *Festuca valesiaca* Goud., тому використання її декоративної варіації доповнює цю композицію в контексті зв'язку із «степом»,

Через яскраве структурне зіставлення центральної «кам'янистої» композиції та «степу» формується загальна динаміка проекту, утворюється ефект руху від бічних сторін до центру і навпаки, що складає цілісність композиції і дозволяє оцінити просторове рішення як єдину гармонічну структуру.

Висновки. Теоретичним підґрунтям створення етноботанічних композицій є інтерпретація ландшафтно-просторового образу саду як культурного середовища, що поєднує національну ідею та предметні елементи ландшафту в єдину цілісну структуру. Всі елементи композиції утворюють асоціативний ряд, який викликає певні настрої і враження, забезпечує емоційність сприйняття, вдається до мови символів, висловлюючи головну ідею композиції — національної культури — за допомогою рослин та інших складових ландшафту. В розробленому проекті реалізовано принципи побудови ландшафтно-композиції з етноботанічними мотивами, які органічно включені в загальну просторову структуру ділянки вхідної зони у ботанічний сад. Концептуальна модель базується на принципах контрасту прийомів і засобів побудови композиції, закономірностей її сприйняття та дотримання «природності» у відтворенні образу українського степу як середовища, в якому формувалися національні етнокультурні традиції.

Список використаних джерел

Романова, О. В. (2018). Семантика і композиційні особливості етноботанічних експозицій у складі дендропарків. *Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках*: матеріали X міжнар. наук. конф. (м. Київ, 12–15 червня 2018 р.). Кам'янець-Подільський: ФС Сисин О.В. С. 110–112.

Тимошенко, М. М., Поправкін, Ю. М. & Поліщук, І. Д. (2011). Українська символіка в садово-парковій архітектурі. *Ландшафтна архітектура в ботанічних садах і дендропарках*: матеріали III міжнар. наук. Конф. (8–11 червня 2011 р.). Київ: Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України. С. 90–96.

Фундаментальні та прикладні аспекти інтродукції і збереження рослин у Національному ботанічному саду імені М. М. Гришка НАН України (2022). Н. В. Заїменко, Д. Б. Рахметов, М. Б. Гапоненко, М. І. Шумик та ін. Київ: Вид-во Ліра-К. 2022. 540 с.

Formation of the productive potential of new apple cultivars

Ihor V. Zamorskyi

Uman National University, Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20305,

e-mail: volzam55@gmail.com

Abstract.

The formation of the main elements of the production process of three new apple cultivars when grown in intensive plantations is highlighted. Indicators of growth and fruit formations of the tree, crown, and flowering intensity, which are the basis of the productive potential of the orchard, are presented.

Key words: production potential, fruit trees, orchard, apple tree

Формування продукційного потенціалу нових сортів яблуні

Ігор В. Заморський

Уманський національний університет, м. Умань, Черкаська обл.,

Україна, 20305, e-mail: volzam55@gmail.com

Анотація.

Висвітлено формування основних елементів продукційного процесу трьох нових сортів яблуні за вирощування в інтенсивних насадженнях. Наведено показники ростових та плодових утворень крони дерев, інтенсивність цвітіння, які є базою продукційного потенціалу саду.

Ключові слова: продукційний потенціал, плодове дерево, сад, яблуня.

Людмила В. Вегера, Валентина О. Пономаренко, Микола М. Коваль Роль ботанічних установ у становленні колекційного фонду деревних рослин у Національному дендрологічному парку «Софіївка» НАН України.....	262
Тетяна Б. Венедиктова, Надія В. Скрипченко, Віта П. Книш Накопичення фітомаси рослинами <i>Actinidia arguta</i> і <i>Chaenoméles japónica</i> в моно- та змішаних посадках.....	271
Марина С. Якуба Екологічна сумісність рослин як важлива етноботанічна традиція українського рослинництва та озеленення територій.....	277
Ірина О. Зайцева, Дар'я Д. Кочеткова Концептуальна модель створення експозиційної ділянки з етноботанічними мотивами у ботанічному саду ДНУ.....	282
Ігор В. Заморський Формування продукційного потенціалу нових сортів яблуні.....	287
Алла І. Жила, Катерина І. Макарець Їстівні та лікарські тропічні і субтропічні папороті колекції НБС імені М. М. Гришка НАН України.....	291
Вікторія О. Скакун Лікарські властивості видів роду <i>Buddleja</i> L.	298
Наталія З. Кендзьора, Наталія Є. Горбенко, Тетяна В. Хомяк, Василь Я. Заячук Ранньоквітучі трав'янисті рослини в українській етноботанічній традиції: символіка, використання, культурні смисли.....	301
Олена П. Паламарчук, Надія І. Джуренко, Оксана В. Сокол, Аліна Ю. Бутко Етноботанічні та етномедичні аспекти потенційних фітоадаптогенів	306
Олена А. Бойка Дослідження <i>Chelidonium majus</i> L. — лікарської рослини.....	315
Ніна В. Коляденко Фітотерапевтичне значення етноботаніки як складової архетипічної пам'яті української нації.....	318

Наукове видання

**ЕТНОБОТАНІЧНІ ТРАДИЦІЇ В АГРОНОМІЇ, ФАРМАЦІЇ ТА
САДОВОМУ ДИЗАЙНІ: НАУКОВІ ЧИТАННЯ
ІВАНА КОСЕНКА**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ, присвяченої 170-річчю від дня народження
Миколи Феофановича Кащенко**

(22–25 червня 2025 року)

Фото обкладинки — Галини Сівко

Адреса редакції:

20300, вул. Київська, 12а, м. Умань, Черкаської обл.
Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України
e-mail: ndp.sofievka@gmail.com, тел.: +38-04744-3-63-19.

Підписано до друку 11.06.2025 р. Формат 60x84 ¹/₁₆. Друк офсет.
Умов.-друк. арк. 19,41. Наклад 300 екз. Зам. № 858

Видавець і виготівник «Сочінський М. М.»

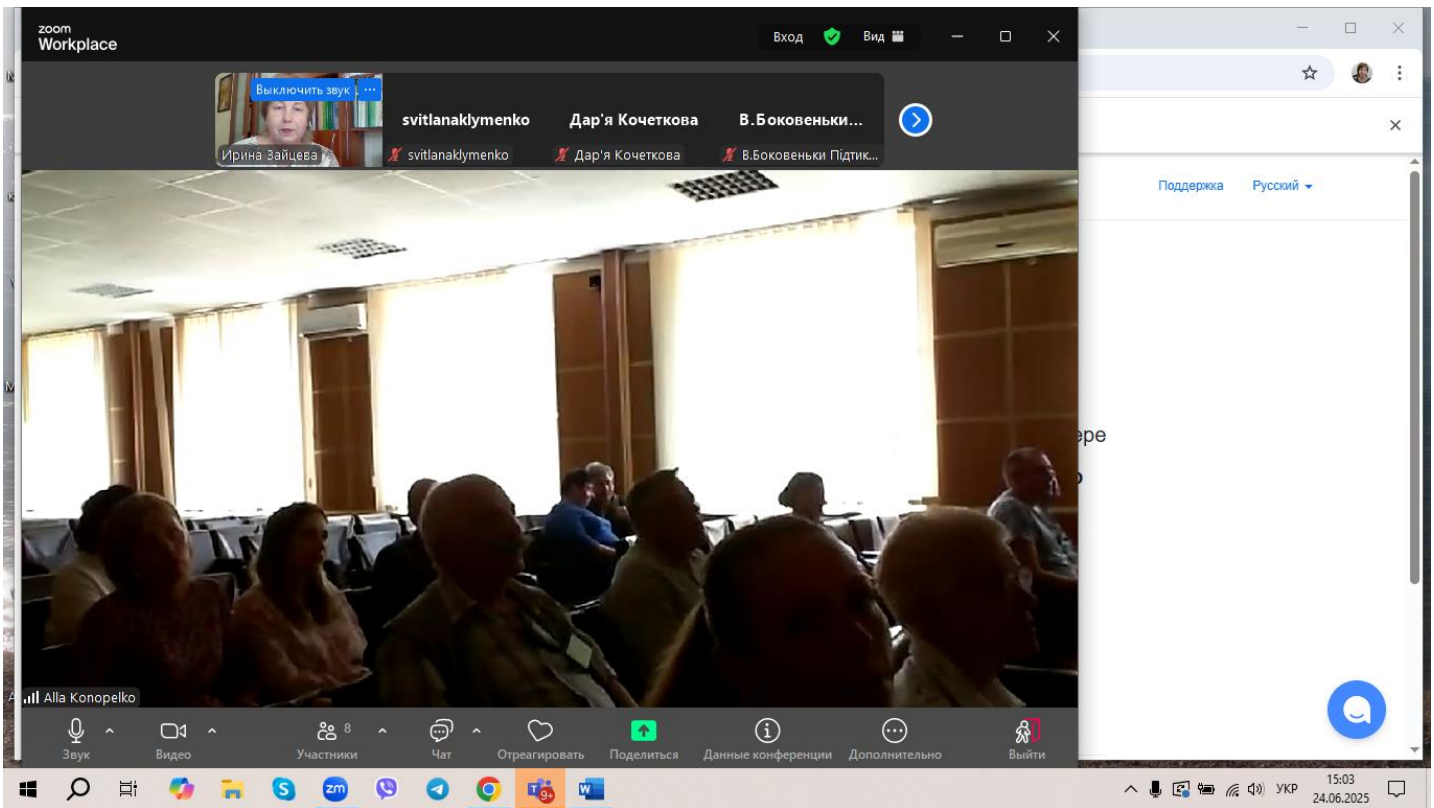
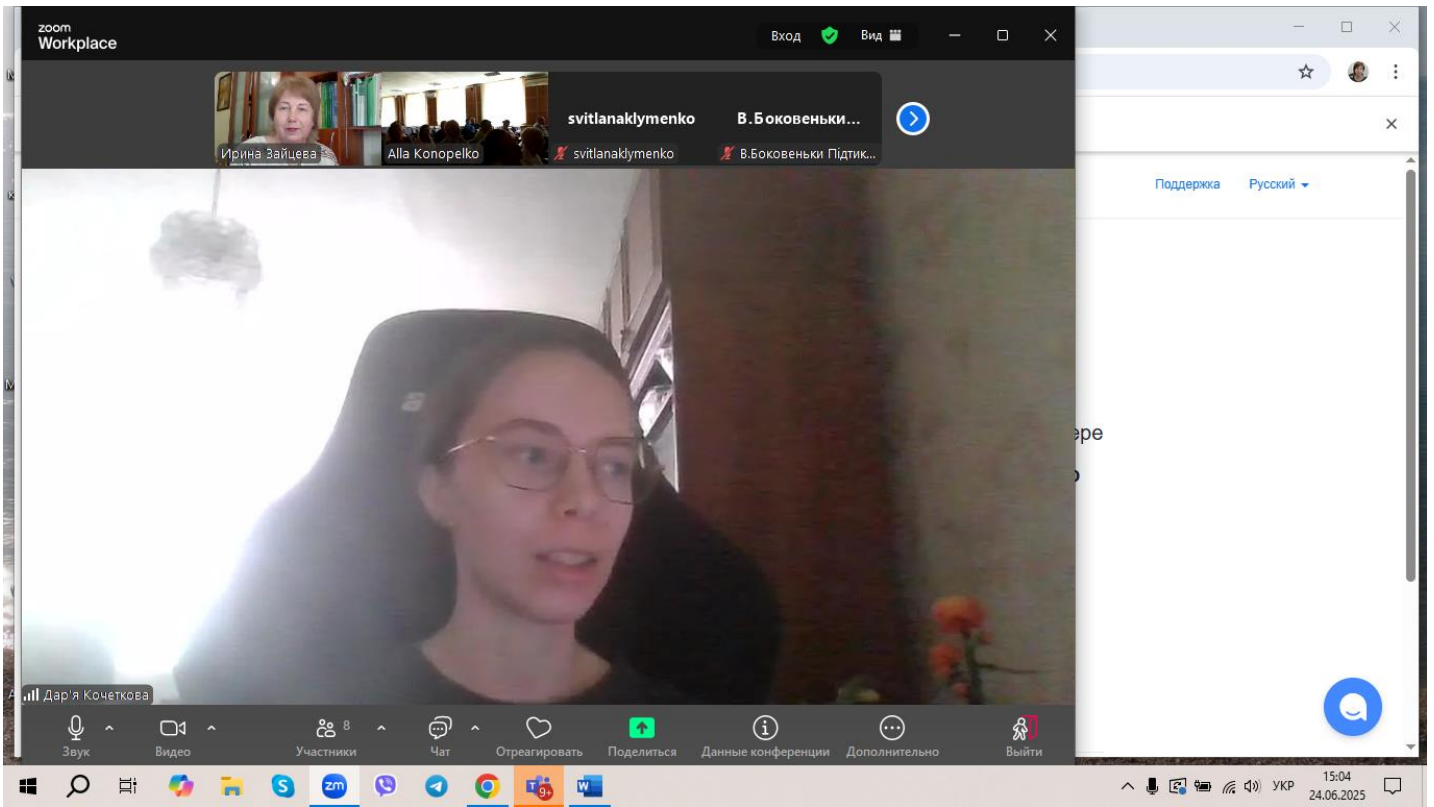
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

тел. (04744) 4–64–88, 4–67–77

e-mail: vizavi008@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006 р.

Ірина Зайцева Дар'я Кочеткова Алла Конопелко svtlanaklymenko В.Боковеньки... Svitlana Mikola...

Ірина Зайцева професор кафедри фізіології та інтродукції рослин, д-р біол. наук
 Дар'я Кочеткова здобувач освіти за ОП «Біорізноманіття та ландшафтний дизайн»
 Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Примітити спільний доступ Приховати

15:23 24.06.2025

Ірина Зайцева Алла Конопелко Дар'я Кочеткова svtlanaklymenko В.Боковеньки... Svitlana Mikola...

Вступ

Етноботанічні мотиви у просторах ботанічних садів дозволяють поєднувати декоративну, освітню й культурну функції:

-
Етноботанічна школа в Королівському ботанічному саду Кордови – експозиція, що демонструє **репрезентативні приклади** традиційного використання рослин у неагрономічних цілях.
-
Латиноамериканський етноботанічний сад Університету Джорджії – **міждисциплінарний освітній простір** для досліджень, навчання та громадської просвіти, що демонструє традиційне використання культурно важливих рослин.
-
Етноботанічний сад у Ботанічному саду Сінгапуру – експозиція з чотирьох зон, що показує **традиційне використання** рослин у побуті населення.

Примітити спільний доступ Приховати

15:14 24.06.2025

